

Õiglane üleminek: süsteemide hiigelmuutus ja tavaline inimene kohtuvad

Margit Keller, *PhD*

TÜ ühiskonnateaduste instituudi juhataja
TÜ Suurte Siirete rühmagrandi (PRG346) vastutav täitja

5.11.2020

Ida-Viru teadusnõukogu liige

Peamised sõnumid

Õiglase ülemineku raames toimub argielu ja suure süsteemimuutuse kokkupõrge.

Sekkumispunktid – kuidas hallata muutust

Uus narratiiv Ida-Virumaale

Ülemineku kompetentsikeskus ülikoolide, ettevõtete jt organisatsioonide koostöös

Valitsus, ministeeriumid

Euroopa Komisjon

PK tööstuse ettevõtted

Töötajad

Pere liikmed

KOVID

Õiglase ülemineku osalised

Muud ettevõtted

Väikesed alustavad tegijad

"Tavalised inimesed"

Keskkonnaorganisatsioonid

MTÜd ja muud kogukonnaühendused

Kultuuri- ja loomemajanduse organisatsioonid

Ametiühingud

Koolid, kutsekoolid

Kõrgkoolid ja teadusüksused

Kogu Eesti: nii ükskõiksed ja võõrandunud kui ka potentsiaalsed elanikud, investitorid, õppurid + endised idavirumaalased...

Emakõrgkoolid Tallinnas ja Tartus

Argielu...

Kus ma homme töötan; mida ma pean ümber õppima, miks ma pean ümber õppima; kas see, mis ma olen kogu elu teinud on tühine ja vale; kuhu (kõrg)kooli mu lapsed lähevad; kuidas ma tasun laenu; kuidas ma ostan siia kodu, kui laenu ei anta; kuidas ma aitan oma vanu vanemaid; kas mu tervis peab vastu neile muutustele; kas kolida hoopis Tallinnasse; kas õppida eesti või inglise keelt; miks ma peaks leppima madalama palgaga; mis see koroonaga veel toob; kas ma peaks ostma uue auto...või ülikonna või minema ikkagi Tallinnasse ära...

6 Maastiku ehk laiema konteksti mõjutamine

TASE

Õiglase ülemineku tänane fookus

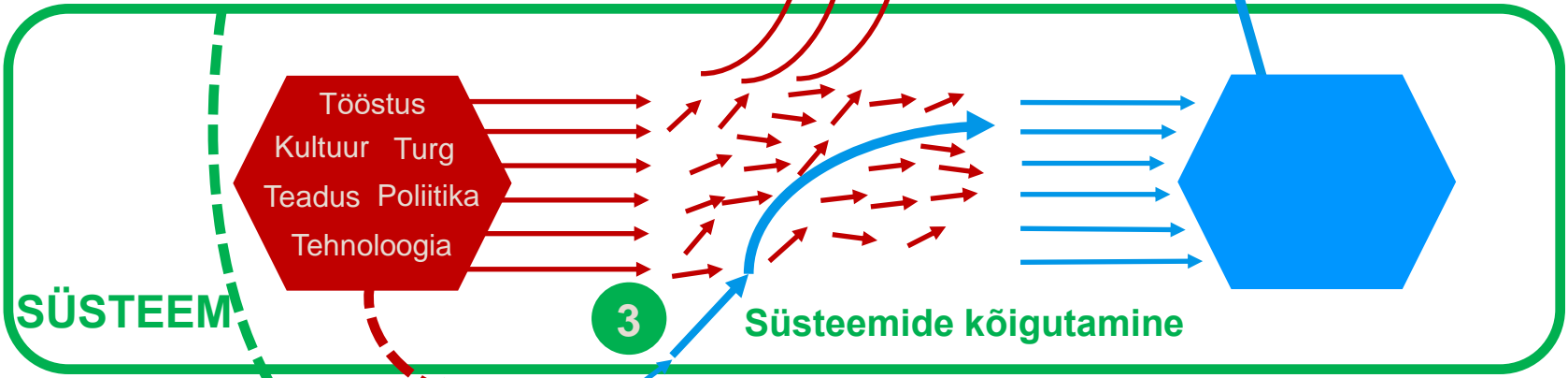
MAASTIK

Mitme süsteemi koordineerimine 5

Süsteemide muundumise kõrvalmõjudega tegelemine

4 SÜSTEEM

SÜSTEEM

SÜSTEEM

3 Süsteemide kõigutamine

2 Nišside kasvu võimendamine

1 Erinevate nišside „väetamine“

NIŠID

Oluline on pikaajaline vaade ja mitmekesisus
Valikuid ei tohi liiga vara lukku panna

AEG

Ida-Virumaa lugu?

- Uute tehnoloogiate ja lahenduse katselava – panus nii Eesti kui maailma majandusse ja teadusarendustegevusse – **maailmamuuaja**
- Elukeskkond, eneseteostuse võimalus– **kaasaegne töö ja kodu**
- Mitmekesine ja mitmekultuuriline piirkond, kus **eriilmelised paigad** teevad omavahel **koostööd**
- Ida-Virumaa kui **oma**, mitte Eesti-sisene võõras: uuenduslik, hea kiiksuga, avar

Teadlaste panus – luua Ida-Viru siirde kompetentsikeskus

- Luua reaalne keskus, mis tegeleks nii uute tehnoloogiate kui ülemineku sotsiaalsete aspektide uurimisega, nõustamisega, eksperimentidega
- Eri ülikoolide, ettevõtete jt organisatsioonide koostöö
- Ida-Viru kõrgkoolide kvaliteedi ja kvantiteedihüpe: paindlikud õppekavad
- Mitte ainult rakendus-, vaid ka alusteadus
- Mitte ainult Ida-Virumaa kaugelt vaatamine, vaid reaalne kohalolek ja osalus: nn tööstusdoktorantuurid; teadmussiirdepõige ehk teadlane organisatsiooni/ettevõttesse tööle

Võimalikud uurimisülesanded

- Ida-Virumaa tõmbajad ja tõukajad
- Muutust võimendavad sekkumispunktid:
 - Võimekad nišid ja nende skaleerimine
 - Muutuste negatiivsete kõrvalmõjude pehmendamine
 - Eri süsteemide, eluvaldkondade koostoime (nt transport, energeetika, finants, haridus, turism)
 - Laiemad Eesti ja rahvusvahelised muutused, mis tõukaks nii õigluse laiust ja sügavust kui ülemineku kiirust
- Ida-Virumaa eri piirkondade, sotsiaalsete rühmade, põlvkondade võimekus/valmidus siirdega toime tulla
- Juba toimunud muutuse algatuste õppetunnid

TARTU ÜLIKOOL

Töö käib...

Suurte Siirete töörühmal on tulekul Delphi uuring (nov lõpp-dets) energeetikasiirdest. Õiglase Ülemineku blokk on osa sellest.

Ca 250 eksperti eri eluvaldkondadest, küsime hinnanguid sekkumiste/muutuste tõenäosuse, vajalikkuse ja ajaskaala kohta

Järgnevad töötoad ja stsenaariumid varakevadel 2021

Aitäh!

Ida-Viru teadusnõukogu on loodud ja tegutseb

Vt ka suursiire.ut.ee

Eesti Teadusagentuuri rahastatud projekt (PRG346) "Eesti energeetika-, transpordi ja telekommunikatsioonisüsteemide ümberkujundamine Teise Suure Siirde lävel"

